

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

ויקרא

(חלק בז שיחה ב)

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת ויקרא, איז ניסן, ה'תשפ"ה (ב)

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2025
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

Kehot Publication Society® and the Kehot logo are registered trademarks of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

ויקרא ב

לערנט מען אָפּ פון פסוק? (ווי דער רמב"ם האָט שוין געבראַכט אין די הלכות פריער⁸), „מבחר נדריך (נדריכם)“ – היינט וואָס איז דאָ די נייע הלכה וואָס דער רמב"ם איז מוסיף ומחדש, וועלכע (א) ווערט אָפגעלערנט דערפון וואָס „נמנו“ די דרגות ומינים אין שמנים, (ב) איז פאַרבונדן מיט רצון האדם (הרוצה לזכות עצמו) און (ג) ער ברענגט אויף דעם נאָך ראיות, הרי נאמר בתורה והבל גו" און „כל חלב לה' וגו'“?

ב. בפשטות קען מען לערנען אַז אין דעם ענין פון „מן המובחר“ ביי קרבנות זיינען פאַראַן כמה דרגות¹⁰, ווי ס'איז משמע אין רמב"ם גופא: ס'איז דאָ דער נידעריקער סוג מובחר וועלכער מוז זיין אין קרבן; אָן דעם איז עס אסור למזבח (כאָטש עס איז ניט קיין בעל מום).

ו^ד ווי דער רמב"ם זאָגט אין פרק ב'¹¹, „ארבעה חוליים אחרים (מי שבלובן עינו יבלת שאין בו שער, אם נגממו קרניו כו') אם נמצא אחד מהם בבהמה אין מקריבין אותה לפי שאינה מן המובחר¹² והכתוב אומר מבחר נדריך“.

א. אין סוף הלכות איסורי מזבח, נאָכדעם ווי דער רמב"ם רעכנט אויס די מיני שמנים וואָס זיינען כשרין למנורה און פירט אויס „אבל למנחות כולן כשרין“¹ – איז דער רמב"ם ממשיך בהלכה בפ"ע²:

ומאחר שכולן כשרין למנחות למה נמנו כדי לידע יפה שאין למעלה ממנו והשוה והפחות שהרוצה לזכות עצמו יכוף יצרו הרע וירחיב ידו ויביא קרבנו מן היפה המשובח ביותר שבאותו המין שיביא ממנו. הרי נאמר בתורה³ והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהן וישע ה' אל הבל ואל מנחתו. והוא הדין בכל דבר שהוא לשם האל הטוב שיהי מן הנאה והטוב. אם בנה בית תפלה יהי נאה מבית ישיבתו. האכיל רעב יאכיל מן הטוב והמתוק שבשולחנו. כסה ערום יכסה מן היפה שבכסותו. הקדיש דבר יקדיש מן היפה שבנכסיו וכן הוא אומר⁴ כל חלב לה'⁵ וגו'.

דאָרף מען פאַרשטיין: דעם דין אַז מ'דאָרף ברענגען „מן המובחר“ האָט שוין דער רמב"ם געזאָגט פריער אין תחילת הפרק⁶: „לא כל דבר שאינו פסול מביא אותו לכתחילה כו' אלא כל שיביא לקרבן יביא מן המובחר“. און דאָס

(7) ראה יב, יא.

(8) פ"ב ה"ת.

(9) כצ"ל לכאורה ככתוב.

(10) נוסף על הדין „מובחרין“ שכ' הרמב"ם בריש ההלכות (רפ"א), ש"ל שהוא פרט בתמימים, כמובן מזה שכלם ביחד „מצות עשה להיות כל הקרבנות תמימין ומובחרין שנאמר תמים יהי לרצון זו מ"ע" (ועד"ו הוא בריש פ"ו שם). או שהוא ענין בפ"ע – ראה לקו"ש חיי"ב ע' 130 בהערות. ואכ"מ.

(11) ה"ת.

(12) אבל „הזקן . . החולה כשהוא רועד מפני חוליו וכשלוך כחור“ הרי"ז מום (ולא רק אינו מן המובחר) – רמב"ם הל' ביאת מקדש פ"ז הי"ב.

(1) פ"ז ה"ח"י.

(2) ה"א.

(3) בראשית ד, ד.

(4) פרשתנו ג, טז.

(5) בשו"ע יו"ד סו"ס רמח הועתק ל' הרמב"ם (מלבד התחלתו, ומאחר . . הפחות). ויביא קרבנו . . והוא הדין) אף שבשינויים (וכדמוכח מזה שבב"י טור שם בסוף הסימן העתיק ל' הרמב"ם כצורתו) – ונתבאר בהתועדות.

(6) רפ"ז.

וועגן אַ נדר און דער רמב"ם ברענגט דאָרטן כלל ניט אַז מ'זאָל ברענגען אַ יפה ושמן מצד מבחר נדריכם].

און בסוף ה'ל' איסטורי מוזת איז דער רמב"ם מחדש, אַז „הרוצה לזכות עצמו יכוף יצרו הרע וירחיב ידו ויביא קרבנו מן היפה המשובח ביותר" – ניט בלויז אַזאַ וואָס איז ניט כחוש וכעור, אַ בינוני ואפילו למעלה מבינוני – נאָר „היפה המשובח ביותר".

און דאָס לערנט דער רמב"ם אָפּ ניט פון „מבחר נדריכם", נאָר דערפון וואָס „נמנו" די מיני השמנים, און ברענגט אויף דעם „והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהן" און „כל חלב לה" – און פון דעם דוקא לערנט מען אָפּ „והוא הדין בכל דבר שהוא לשם הא"ל הטוב שיהי' מן הנאה והטוב" (משא"כ דער דין פון „מבחר נדריכם" איז אַ דין מיוחד ביי קרבנות).

אַזוי איז אויך מוכח פון המשך לשון הרמב"ם דאָ – „ומאחר שכולן כשרין למנחות למה נמנו". דלכאורה איז ניט פאַרשטאַנדיק: דער רמב"ם האָט דאָך שוין געזאָגט אין אַ פריערדיקער הלכה¹⁸ „אע"פ שכולן כשרין למנחות הראשון אין למעלה ממנו ואחריו השני כו" – איז ממילא מובן דער טעם „למה נמנו". דעם דין פון „מבחר נדריכם" האָט דאָך שוין דער רמב"ם געבראַכט פריער, דאָרף מען דאָך וויסן די דרגות אין די שמנים כדי צו קענען מקיים זיין דעם „מן המובחר"?

איז דערפון גופא געדרונגען, אַז מצד דעם חיוב פון „מן המובחר" איז ניט מוכרח וויסן די דרגות¹⁹, ווייל „מן

למעלה מזה איז דאָ אַ סוג מובחר וואָס איז ניט בלויז שולל אַ בהמה שנמצא בה איינע פון די חוליים וכיו"ב (וועלכע זיינען אסור למזבח¹³), נאָר אויך (ובעיקר) אַ „שה כחוש וכעור"¹⁴ וואָס איז כלל ניט יפה וטוב. אַז אויך אויב עס פעלט דער „מובחר" – זאָל מען ניט ברענגען לכתחילה. ווי דער רמב"ם זאָגט אין ריש פ"ז (המובא לעיל) „לא כל דבר שאינו פסול מביא אותו לכתחילה כיצד ה' חייב עולה לא יביא שה כחוש וכעור ויאמר הרי אין בו מום ועל זה נאמר¹⁵ וארור נוכל וגו' אלא כל שיביא לקרבן יביא מן המובחר"¹⁶.

[און ווי ס'איז אויך מובן פון דברי הרמב"ם בה'ל' מעשה הקרבנות¹⁷ „מי שנדר שור או איל או כבש או עגל וכיוצא בהם לא יביא כחוש ביותר שבאותו המין כו' ואינו חייב להביא היפה השמן ביותר שאין שם למעלה ממנו אלא יביא הבינוני. ואם הביא הכ"חוש יצא ידי נדרו". דאָרטן רעדט זיך

13) ראה פ"ג ה"א בה'ל' איסטורי מוזת: נמצאו כל האיסורין למזבח הרי הן י"ד ואלו הן בעל מום ושאינו מן המובחר כו'. אלא שבפ"ב שם מסיים „ואם הקריבין יראה לי כהורצו". ולהעיר מקרית ספר (להמבי"ט) שם ד, מבחר נדריך דכתיב למצוה הוא ולא לפסול". ולפ"ז לכאורה לא הוי גדר אחר ממ"ש ברפ"ז שם. וראה לקמן הערה 16. ועצ"ע.
14) בגדר כחוש בקדשים – ראה ציונים לתורה (להר"י ענגל) כלל יג. צפע"ג (המלוקט) ה'ל' איסטורי מוזת רפ"ז. וש"נ. לקו"ש ח"ב שם.
15) מלאכי א, יד.

16) בקרית ספר לרמב"ם ה'ל' שגגות פ"ב ה"טו כ' (דהרמב"ם מפרש בגמ' (מנחות סז, א) נמצא כחושה בכני מעיים כלומר שנמצא טריפה בכני מעיים) ונקיט כחושה דכחושה נמי פסולה משום הקריבהו נא לפחתך היכא דאית שמינה (וכברש"י שם ד"ה אפי' נמצאת). וברמב"ם ה'ל' איסטורי מוזת פ"ב ה"י כ' הטעם דהקריבהו נא לפחתך לגבי טריפות האסורות. וראה צפע"ג המלוקט שם. בהנסמן בהערה 14.
17) פט"ז ה"ד.

18) ה"ט.

19) אבל ראה מנחות פו, ב ברש"י כת"י ד"ה שוין למנחות. וראה הערה הבאה.

פֶּאָרוּוֹאָס זאָגט עס דער רמב"ם ערשט דאָ אין הלכות איסורי מזבח, און זאָגט עס ניט פֿריער אין הל' מתנות עניים²¹ (בהתאם להדוגמא דאָ גופא „האכיל רעב כו' כסה ערום כו'")²² – ווי אין שו"ע וואו דער דין שברמב"ם ווערט געזען אין הלכות צדקה²³; אָדער נאָך פֿריער – אין הל' תפלה (בהתאם צו דער עדשטער דוגמא אין רמב"ם „בנה בית תפלה כו'")?

נאָך מער: דער רמב"ם ברענגט אין הל' תפלה²⁴ כמה דינים אין אופן בנין בית הכנסת ווי עס דאָרף זיין „גבוהה מכל חצרות העיר כו'” – וואָלט דאָך דאָרטן געפאָסט צו ברענגען אַז „הרוצה לזכות עצמו” זאָל בויען אַ בית תפלה באופן וואָס „יהי נאה מבית ישיבתו” און בהמשך לזה ברענגען די אַלע פרטי דינים וועלכע ווערן נכלל אין דעם חיוב כללי פון „כל חלב לה”.

אויך דאָרף מען פֿאַרשטיין די דוגמאות וועלכע דער רמב"ם ברענגט אויף „כל דבר שהוא לשם האל הטוב שיהי מן הנאה והטוב” – „בנה בית תפלה כו' האכיל רעב כו' כסה ערום כו' הקדיש דבר כו'” דלכאורה:

די גמרא זאָגט²⁵ דעם חיוב פון „התנאה לפניו במצות” (וואָס ווערט אָפגעלערנט פון פסוק²⁶ „זה אילי ואנוהו”) און ברענגט די דוגמאות: „עשה לפניו סוכה נאה ולולב נאה ושופר נאה ציצית נאה ס"ת נאה כו' בדיו נאה בקולמוס נאה בלבלר אומן וכורכו בשיראין נאין” – פֿאַרוואָס

המובחר” איז שולל בלויז „כחוש וכעור”, אָבער ס'איז ניט אַ חיוב צו ברענגען דעם משוכה ביותר.

און דערפֿאַר זאָגט דער רמב"ם „למה נמנו” און עס איז אַ טעם בלויז פֿאַר דעם וואָס „רוצה לזכות עצמו”²⁰.

ג. מען דאָרף אָבער פֿאַרשטיין:

וויבאַלד אַז דער דין אין רמב"ם איז ניט פֿאַרבונדן דוקא מיט קרבנות (ניט ווי דער דין פון „מבחר נדריכם” וואָס איז דוקא ביי קרבנות כנ"ל) – נאָר ס'איז אַ דין כללי ביי יעדער זאָך וועלכע איז פֿאַרבונדן מיט הוי, ובלשון הרמב"ם „בכל דבר שהוא לשם האל הטוב” (און ווי ער ברענגט די דוגמאות בזה) – איז

20 וגם גבי שמנים למנחות – ראה פיה"מ להרמב"ם (משנה מנחות שם ע"א) „ור"ל שוין למנחות ואין יתרון לזה על זה אלא למי שרוצה מצוה מן המובחר”, ומפשוטות המשך לשונו משמע*, דגם באותם ה"שין למנחות” יש „יתרון לזה על זה . . למי שרוצה מצוה מן המובחר” (ו,שווין) הכוונה בכשרותם, וגם מצד הדין ד,מבחר נדריכם”. ומה שמסיים „אבל הרוצה היפה והטוב כבר ידעו מעלתן בשבחן” – כוונתו ע"פ סדרם במשנה, שהשני שבראשון קדם לראשון שבשני (וכיו"ב בהשאר). וראה ל' רש"י ור"ג שם רע"ב. ולהעיר שבס' היד מונה אותם במספר סידורי (ולא כבמשנה) – מא' עד ט'.

ועפ"ז תומתק ההוספה בס' היד כאן בהי"א לגבי ה"ט: בה"ט איירי רק מצד הדין ד,מבחר נדריכם” ובוזו אין נפק"מ בהעילוי שבשמנים השווים עצמם; וע"ז מוסיף בהי"א, ד,הרוצה לזכות עצמו כו' ויביא . . מן היפה המשוכה ביותר” – גם מבין השמנים השווים גופא.

* ראה תרגום קאפח שם. ולכאורה יש שם טה"ז וחסרה תיבת „אלא”.

** ראה עדי"ז הר המוריד לרמב"ם שם סקל"ד שנופרש כן לדעת התוס' (שם ע"ב ד"ה שוין למנחות) אלא שלפירושו ראשון שבשני מובחר יותר משני שבראשון גם לגבי מנחות (כמו במנורה). ולהעיר מרא"ם שהובא בלח"ם שם.

21 בפ"ז או בפ"י.

22 כבפ"ז ה"ו דהל' מתני'.

23 יו"ד סו"ס רמח.

24 פ"א ה"ב.

25 שבת קלג. ב. ויש"נ.

26 בשלח טו, ב.

משא"כ דער דין אין סוף הלכות איסורי מזבח, "יביא קרבנו מן היפה המשובח ביותר" איז ניט קיין דין אין דער חפצא פון קרבן, נאָר ס'איז אַ דין אין דעם גברא, כדיק לשון הרמב"ם, "הרוצה לזכות עצמו יכוף יצרו הרע כו". און דערפאַר איז דאָס אויך ניט קיין דין פרטי ביי קרבנות, נאָר ס'איז אַ דין כללי ביי "כל דבר (וועלכע דער גברא פאַר-בינדט עס) שהוא לשם האל הטוב" – אויך ביי אַנדערע מצות. ס'איז אַ הידור אין מעשה הגברא³⁰, "הרוצה לזכות עצמו"³¹, אַז יעדער זאך וואָס ער טוט און ברענגט לשם האל זאָל דאָס זיין „מן הנאה והטוב“.

יש לומר אַז דאָס באַוואָרנט דער רמב"ם דערמיט וואָס ער לערנט אָפּ דעם דין פון מנחות („מאחר שכולן כשרין למנחות למה נמנו") און ברענגט די ראי' „הרי נאמר בתורה והבל הביא גוי" – דערמיט ברענגט ער אַרויס אַז דער „יביא קרבנו מן היפה המשובח ביותר" איז פאַרבונדן מיט דעם גדר פון קרבנות (מנחות), וואָס איז נוגע (ניט נאָר אין מעשה הגברא נאָר אויך) אין דער חפצא של הקרבן.

און דאָס איז מודגש אין דער ראי' „הרי נאמר בתורה והבל הביא גם הוא

ברענגט דער רמב"ם דאָ אַנדערע²⁷ דוגמאות?²⁸

ד. יש לומר הביאור בזה:

ווי מ'לערנט בהשקפה ראשונה קומט אויס, אַז דער חילוק צווישן דעם דין אין רמב"ם בסוף הלכות איסורי מזבח און דער הלכה פון „מבחר נדריכם" וואָס דער רמב"ם רעדט פריער, באַשטייט אין דעם וואָס „מבחר נדריכם" איז אַ דין אין דער חפצא (נדריכם), דאָס איז נוגע צום גוף קדושת הקרבן, און דעריבער טאָר אין דעם ניט זיין קיין פחיתות, אפילו ניט (אין דעם מראה) כחוש וכעור, וע"ד ווי „בזיון קדשים"²⁹;

(27) ענינים הנ"ל לא הובאו בס' הרמב"ם (ובכלל לא הביא הדרשה ד,זה אילי ואנוהו – התנאה לפניו במצות). אבל עיני משפט נסמך לב' מקומות ברמב"ם – הל' ס"ח פ"ז ה"ד ופ"ז מהל' לולב ה"ו – וצ"ע:

בהל' ס"ח שם כתב, „כתב כתיבה מתוקנת נאה ביותר", ולכאורה אין זה מיוסד בדרשת הגמ' שם, כדמוכח מזה שלא הביא השאר (גם) בנוגע לס"ח (אבל בכס"מ שם מציין להגמ' ומעתיק גם השאר). ובהל' לולב שם כ' הרמב"ם, מצוה מן המובחר לאגוד לולב והדס וערבה ולעשותן שלשתן אגודה אחת". ולכאורה גם זה אינו הענין ד,לולב נאה שבגמ' שם שפשוט פירושו – שגוף הלולב עצמו יהי נאה. אלא שגם על אגוד הלולב אי' בגמ' (סוכה יא, ב) הדמיון היא משום שנאמר זה אילי ואנוהו (מובא במ"מ והגהמ"י שם). וראה איניקלופדי תלמודית ערך הדור מצוה (ע' רעו).

(28) ולכאורה י"ל (כמ"ש באחרונים. אבל ראה שאגת ארי' ס"ב) דהרמב"ם ס"ל דאין הלכה כהאי תנא בגמ' דפי', זה אילי ואנוהו" – התנאה לפניו במצות" כ"א כבאב שאול בגמ' שם ד,ואנוהו הוי דומה לו מה הוא חנון ורחום אף אתה כו", שזה הביא הרמב"ם (הל' דעות פ"א ה"ו) – אף שלא מהכתוב ד,ואנוהו" – או כדעת ר"ב בן דורמסקית במכילתא בשלח שם דפי', אעשה לפניו מקדש נאה ואין נה אלא בית המקדש כו", שג"ז הביא הרמב"ם הל' ביהב"ח פ"א ה"א (אף שגם שם לא הביא הכתוב דואנוהו), ועצ"ע. ואכ"מ.

(29) ראה ריש הל' איסורי מזבח סה"ב.

(30) להעיר (יתירה מזו) מריטב"א שבעות (טו), א ד"ה אלא גדולות) שהדין מבחר נדריכם (ושאר הדרשות בנוגע לקרבן שיהא מן המובחר), משום דאיכא מצוה לעשות מן המובחר שיהא הקרבן חשוב בעיניו וכדאמר' בעלמא התנאה לפניו במצות שלא יהא מצות בזויות עליו כו" (ועי' לשון הרמב"ן שם). וכן משמע בשאג"א ס"ב.

(31) ולכן דוקא בזה צ"ל „נאה מבית ישיבתו". ועד"ז בהשאר שצ"ל מהיפה ביותר שיש לו. שזה נוגע רק „לזכות עצמו יכוף יצרו הרע", ולא בנוגע לגוף הקרבן כו'. ולהעיר מל' הרמב"ם כהל' ביהב"ח שם „ומפארים אותו ומיפיין כפי כחן אם יכולין לטוח אותו בזהב ולהגדיל במעשיו ה"ז מצוה".

— די קדושה דהקרבן גופא, דאָס הייסט דאָס וואָס ער איז מקדיש און גיט די זאָך אַוועק לה. ס'איז דערביי אויך דאָ זיין קיום המצוה, ער איז דערמיט מקיים דעם נדר וואָס ער האָט אויף זיך גענומען אויף ברענגען אַ קרבן וכיו"ב, אָדער ער איז מקיים מצותו צו ברענגען דעם באַשטימטן קרבן וואָס ער איז מחוייב. דאָ איז אָבער דער עיקר ניט דער קיום המצוה של הגברא, נאָר בעיקר די פעולה אין דער חפצא — דער מקריב זיין אַ קרבן לה, אַוועקגעבן די בהמה וכו' לה; וואָס דער סדר בזה איז אַז פריער איז דער מענטש מקדיש די בהמה, דערנאָך ברענגט ער זי לביהמ"ק כו' ביו מ'איז זי מקריב (בשליחות בעל הקרבן)³⁵ ע"ג המזבח.

ובסגנון פשוט יותר: אַלע מצות, אפילו לאַחרי ווי דער חפץ מיט וועלכן מ'איז מקיים די מצוה ווערט תשמישי מצוה וכיו"ב, בלייבט דאָס בעלותו של האדם; די זאָך³⁶ וואָס אַיד גיט אַוועק להשם און דער אויבערשטער „נעמט" דאָס פון אים, איז בהקרבת קרבן.

1. און דאָס איז דער חילוק צווישן דעם דין הידור מצוה, וואָס די גמרא לערנט אָפּ פון פסוק „זה אֵלִי ואֲנֹהוּ", און דעם דין אין רמב"ם „ביא קרבנו מן היפה המשובח ביותר":

דער דין הידור מצוה איז — ווי די מצוה גופא — ניט (אַזוי) צוליב דער

מבכרות צאנו ומחלביהן וישע ה' אל הבל ואל מנחתו": דער רמב"ם איז זיך ניט מסתפק מיט די ווערטער „והבל הביא גם הוא מבכרות צאנו ומחלביהן" נאָר ער ברענגט אויך דעם המשך הכתוב, און ניט נאָר „וישע ה' גו'" נאָר אויך — „אל הבל ואל מנחתו". ווייל דערמיט איז ער מדגיש אַז די הבאת הקרבן „מן היפה המשובח ביותר" איז ניט בלויז אַן ענין בשייכות למעשה הגברא נאָר ס'איז נוגע אויך צו דער חפצא דהקרבן; דער „וישע ה'" איז גע- ווען ניט נאָר „אל הבל" (מצד זיין „יכוף יצרו"), נאָר אויך (און אַלס אַ באַזונדער ענין) „ואל³² מנחתו".

ה. די הסברה בזה:

דער חילוק צווישן קיום המצות און ענין הקרבנות (בכללות) ביחס להחפצא:

קיום המצות איז עיקרו מעשה של הגברא, דער גברא איז מקיים ציווי ה' שעליו. נאָר דער קיום ווערט דורכגע- פירט דורך דער חפצא. עס זיינען פאַראַן כמה דרגות אין דער פעולה וואָס ווערט אויפגעטאַן אין דער חפצא³³: תשמישי מצוה, תשמישי קדושה. דאָס אַלץ איז אָבער ניט דער מכוון פון מעשה האדם. זיין ענין איז — דער קיום המצוה שלו, נאָר ע"י פעולת הגברא ווערט אויפגע- טאַן אין דער חפצא (תשמישי מצוה, תשמישי קדושה וכו').

בקרבנות אָבער³⁴ איז דער גדר המצוה

32) שלכן נאמר עוה"פ ואל (ע"ד על על הפסיק הענין — מו"ק כו, א).

33) ראה מגילה כו, ב. טושו"ע או"ח סי' קנד. יו"ד סרפ"ב. וראה שו"ע אדה"ז סמ"ב סי'.

34) וי"ל שמתנין זה הוא בכתיבת ס"ת, שענינה הוא שמקדשו בכתיבתו, ובפרט האזכרות שבו, כמוכן בפשטות. ועפ"ז יומתקו דברי הרמב"ם בהל' ס"ת שם.

35) וראה קידושין כג, ב ובתוס' שם. וש"נ.
36) ולהעיר מהשק"ט (מפענח צפונות פ"א ס"ה. וש"נ) אם יש ב"ת קנין עצם כמו שאר חפץ השייך לבעליו או יש בו רק קנין התואר, דהקריאה הוה דבר של קדש ושייך לגבוה, וכל היכא דאיתא ב' גזא דרחמנא איתא (וע"ש, שמחלק בין ס"ת של יחיד ושל רבים).

דאָ אכילת מזבח³⁹, ווערט ער אַ חלק פון שולחן גבוה.

און דעריבער איז דער ענין פון „ירחיב ידו ויביא קרבנו מן היפה המשובח ביותר“ וואָס ברענגט אַרויס די שלימות פון נתינה לה' באַ אַ קרבן, איז נוגע ניט אַזוי צו דעם עצם גדר פון „מוקדשים“, אָדער „מעשה הקרבנות“ – וואָס אין דעם ווערן נכלל אַלע פרטים אין דעם מעשה הקרבן, און ניט בלויז דער פרט פון הקרבה ע"ג המזבח – נאָר צו הל' „(איסורי) מזבח“, דער גמר ושלמות קדושת הקרבן, וואָס דאָס איז בהבאתו ע"ג המזבח⁴⁰.

ח. דערמיט איז פאַרענטפערט פאַר- וואָס דער רמב"ם זאָגט די דוגמאות פון „בנה בית תפלה וכו'" (אַז ביי זיי איז דער זעלבער דין פון „יהי מן הנאה והטוב“) – און ניט די דוגמאות שבש"ס:

דאָ רעדט זיך ניט וועגן דעם גדר פון הידור מצוה, אַ הידור אין דער זאָך וואָס מ'טוט די מצוה, נאָר „כל דבר שהוא לשם האֵל הטוב“, יעדע זאָך וואָס איז גלייך צו קרבן ע"ג המזבח, אין דעם וואָס מ'גייט עס „לשם האֵל הטוב“:

„בנה בית תפלה“ – פאַר דעם אוי- בערשטן⁴¹, ועד"ז „הקדיש דבר“ – איז

חפצא, נאָר צוליב קיום המצוה של הגברא, וכלשון הגמרא „התנאה לפניו במצות“, אַז די מצוה וואָס דער אדם איז מקיים איז „ואנהו“, ובמילא „עשה לפניו סוכה נאה ולולב נאה וכו'“. מיט דעם וואָס די מעשה מיט וועלכער ער טוט די מצוה איז נאה, איז דער קיום מצוה של הגברא אין אַן אופן פון „התנאה לפניו“ – פאַר דעם אויבערשטן.

באַ קרבנות אָבער איז דאָס ברענגען קרבנות „מן היפה המשובח ביותר“ ניט (בלויז) צוליב דעם „התנאה לפניו“ – פון דעם גברא, נאָר פאַרקערט, דאָס איז אַ חלק ופרט פון דעם גדר הקרבן להשם, אַז דער קרבן להשם וואָס באַשטייט אין דער קדושה והקרבה לה' (אוןעקגעבן להשם) איז בשלימות ובהי- דור יותר⁴².

ז. און דאָס איז דער טעם פאַרוואָס דער רמב"ם ברענגט דעם דין ערשט אין הל' איסורי מזבח – ווייל דער ענין איז נוגע צום גדר פון „מזבח“. נאָך מער: ס'איז נוגע צו הלכות „(איסורי) מזבח“ נאך מער ווי (אפילו) צו הלכות „מעשה הקרבנות“:

דער עיקר פון ענין הקרבן – איז קרבן לה'. און כאַטש פעולת האדם בזה פאַנגט זיך אָן פון זיין מקדיש זיין דעם קרבן – איז אָבער דער עיקר און גמר הקרבן בהקרבתו ע"ג המזבח. וואָס דעמאָלט, בשעת ער ווערט לחמו של מזבח³⁸, ס'איז

„המזבח מקדש – אפילו דבר פסול שעלה למזבח קדשו המזבח ליעשות לחמו כו'“.

(39) זבחים יג, ב. ויש"ג. תו"כ צו ז, יח.

(40) להעיר מהק"ו במשנה מנחות פו, סע"א: כל המנחות היו בדין שיטענו שמן זית זך מה מגורה שאינה לאכילה כו' מנחות שהן לאכילה אינו דין שיטענו שמן זית זך. וברש"י כת"י שם: שהן לאכילה אכילת מזבח.

(41) משא"כ הא דבבב"ז ביהמ"ק, מפארין אותו ומייפין כו' (הל' ביהב"ח שם) הוא לא רק כדי

(37) עפ"ז יש להוסיף ביאור בהחילוק בין דין הידור מצוה גבי מילה, דבציצין שאין מעכבין את המילה אין חוזר עליהן לאחר שסילק ידו (שבת קלג, ב וברש"י שם), משא"כ כאשר שחט כחושה בשבת חייב לחזור ולשחוט את השמינה (מנחות סד, א) – ראה אנציקלופד' תלמודית שם (ע' רעח) ונש"ג.

(38) ראה זבחים פג, ריש ע"ב. רמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"ג הי"ב. וברש"י שם ע"א במשנה

תוכנו וואָס ער גיט עס „לשם האל“.
און די כפרת האדם וואָס אַ קרבן טוט אויף.

און דעריבער, וואָס מער ס'איז דאָ דער „יכוף יצרו הרע וירחיב ידו ויביא קרבנו מן היפה המשובח ביותר“ אין דער נתינת הגברא להשם, אַלץ מער איז דאָס מוסיף אין דער שלימות הכפרה וריצוי של הגברא⁴⁷ (וואָס דער מזבח פועל'ט) – „לזכות עצמו“ וע"ד ווי מ'געפינט כמה סוגים אין דעם ריצוי של הקרבן (פאַרבונדן כוונת האדם), כיפר ולא כיפר⁴⁸, דער חילוק צווישן ריצוי החטאת און ריצוי דעולה⁴⁹, ועוד⁵⁰.

ויומתק יותר לויט ווי עס ווערט גע-
בראַכט אין מפרשים, ובפרט אין רמב"ן
עה"ת, טעמי מצות קרבן:

דער רמב"ן⁵¹ איז מבאר דעם טעם וואָס קרבנות זיינען מכפר, „שיחשוב האדם בעשותו כל אלה כי חטא לאלקיו בגופו ובנפשו וראוי לו שישפך דמו וישרף גופו לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה . . דמו (דהקרבן) תחת דמו נפש תחת נפש“⁵².

און וויבאַלד אַזוי, איז מובן אַז דער יכוף יצרו הרע איז ניט אַ זייטיקע זאַך אין דעם ענין הקרבת קרבן ע"ג מזבח, אָדער עכ"פּ נאָך אַ פרט אין דעם ענין הקרבן, נאָר דאָס איז דער גאַנצער גדר הקרבן, „יכוף יצרו הרע“, וואָס אין דעם

ועד"ז אויך די מיטעלע צוויי פאַלן „האכיל רעב כו' כסה ערום כו'“: דער ראַגאַטשאַווער⁴² איז מבאר אַז אין צדקה זיינען פאַראַן צוויי גדרים – צדקה ד, הוה גדר מצוה, און „צדקה בגדר כפרה“. און דאָס איז די הדגשה אין רמב"ם „האכיל רעב . . כסה ערום“, ווייל די ענינים פון צדקה זיינען פאַרבונדן מיט „צדקה בגדר כפרה“⁴³, וכתוכן הכתוב⁴⁴ „פרוס לרעב לחמך ועניים מרודים תביא בית כי תראה ערום וכסיתו“, וואו דער נביא רעדט וועגן די פעולות וואָס אַ איד דאַרף טאָן ביום התענית⁴⁵ לתשובתו ולכפרתו (ע"ד – קרבנות).

ט. די הסברת השייכות פון די צוויי ענינים אין דעם דין פון „יביא קרבנו מן היפה המשובח ביותר“ – (א) אַלט דין אין „(איסורי) מבח“, וואָס איז פאַרבונדן מיט דעם חפצא דהקרבן (והקרבתו ע"ג המזבח), און (ב) דער מעשה הגברא – „הרוצה לזכות עצמו יכוף יצרו הרע וירחיב ידו כו'“:

דער גמר ושלמות קדושת הקרבן לה, וואָס איז בהקרבתו ע"ג המזבח, איז דאָס גופא די סיבה אויף דעם ריצוי⁴⁶

„לזכות עצמו כו' כ"א "ה"ז מצוה" (הל' ביהב"ח (שם) ואכ"מ.

(42) הובא בצפעת"נ המלוקט ע"ס עבודה הלי איסורי מבח כאן (אלא ששם מפרש דברי הרמב"ם כאן באופן הפכי).

(43) משא"כ מצד גדר מצות צדקה – „ערום . . אם היו מכירין אותו מכסין אותו לפי כבודו“ (רמב"ם הל' מתנע"ע פ"ז ה"ו), ולא הובא שם הדין (ההידור) שיכסה „מן היפה שבכסותו (דהנות)“.

(44) ישע"י נח, ז.

(45) כפפסוקים שם לפניו.

(46) להעיר מפרש"י פרשתנו ב, ב ד"ה אזכרתה.

(47) להעיר מפרש"י (ד"ה וצריכי) – יומא לד, רע"ב: ע, סע"ב.
(48) ראה זבחים ו, א ואילך.
(49) שם ז, סע"א ואילך.
(50) ראה לקו"ש חיי"ב ע' 13 ואילך.
(51) פרשתנו א, ט, וראה גם שלי"ה מס' תענית (ריא, ב) מרקנטים.
(52) וראה לעיל ע' 6 ואילך. ובכ"מ.

רון הלב, כפיית היצר ביז צו זביחת היצר
און דערפאַר איז „כאילו הקריב נפשו“.

יא. און דורך דעם אופן פון הקרבה,
וואָס ער איז כופה „יצרו הרע . . ויביא
קרבנו מן היפה המשובח ביותר“, ווערט
דער סיום וגמר פון „הלכות (איסורי)
מזבח“, אַז לאחרי התחלת הפעולות פון
דעם מזבח כפרת נפשו⁵⁵, כפרת ה„אסור“
— אסור וקשור⁵⁶ — ווערט נמשך און
אויפגעטאַן די פעולה פון מזבח בשלי-
מותה ונרצה לו לכפר עליו — לכפר לפני
הוי' לעשות נח"ר לקונו⁵⁵, כמרז"ל⁵⁷
„מזבח מזיח (גזירות רעות מעל ישראל⁵⁸)
ומזין (העולם ניוון⁵⁸) מחבב (את ישראל
אל אביהם⁵⁸) מכפר (עונות)⁵⁹“

און בשעת עס ווערט בטל די סיבת
החורבן והגלות — עונות (חטאינו),
ווערט גלייך וממילא בטל דער מסובב,
דער „גלינו מארצנו“, און „מיד הן
נגאלין“⁶⁰ על ידי משיח צדקנו,

וואָס יבנה מקדש במקומו⁶¹, ובמיוחד
המזבח⁶² וואָס „מקומו מכוון ביותר“⁶³,

ויקבץ נדחי ישראל⁶¹, במהרה בימינו
ממש.

(משיחת ש"פ תבא תשמ"ה)

55) אגה"ת רפ"ב.

56) תניא פ"ז.

57) כתובות י"ד, סע"ב.

58) פרש"י שם.

59) כפרה הבאה לאחרי (מתוך) חבוב — ונרצה.

60) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

61) רמב"ם הל' מלכים רפ"א וסופו.

62) ועיין זבחים טב, א. ואכ"מ.

63) רמב"ם הל' ביהביח רפ"ב. וראה לקו"ש

ח"ח ע' 362 בהערה. חכ"ד ע' 652 בהערה. ח"ל ע'

70-71.

באַשטייט דער ריצוי און די כפרה פון
דעם קרבן.

י. עפ"ז יש לבאר הטעם וואָס דער דין
פון „יכוף יצרו . . ויביא קרבנו מן היפה
המשובח ביותר“ ווערט אָפגעלערנט פון
די שמנים למנחות דוקא:

דער תוכן ענין הקרבן איז⁵³, וואָס אַ
איד גיט זיך אַוועק צו דעם אויבערשטן
(דורך כופה יצרו הרע וכו'); אָבער ווען
איז דאָס באמיתית ובשלימות? בשעת
זיין אַוועקגעבן זיך איז אינגאַנצן צו
דעם אויבערשטן בלי חשבונות, און
דוקא דעמאָלט איז דאָס מרצה ומכפר אַ
כפרה שלימה וגמורה.

און דאָס איז אויך דער טעם וואָס
מ'לערנט עס אָפּ פון די שמנים למנחות
דוקא, ע"ד מרז"ל⁵⁴ אַז דוקא באַ קרבן
מנחה שטייט „ונפש כי תקריב“ — „אמר
הקב"ה מי דרכו להביא מנחה עני מעלה
אני עליו כאילו הקריב נפשו לפני“ —
דוקא בא קרבן מנחה; ער ברענגט ניט
קיין שור שמן וגדול, נאָר דלי דלות פון
אַ קרבן, איז דאָ מער בהדגשה ווי
„הקריב נפשו לפני“. וואָרום ביי אים איז
ניטאָ קיין הרגש אַז ער איז מקריב אַ
קרבן בהידור ובשלימות, „ער“ איז אַ
„שיינער איד“ וואָס ברענגט אַ קרבן און
— בהידור;

ביי אים הערט זיך דער אמת'ער שב-

53) וכידוע הפי' ב„אדם כי יקריב — מכם קרבן
להוי“ (קונטרס לימוד החסידות פי"ב. ד"ה
ושאבתם תשא" (בסה"מ קונטרסים ח"ב) פ"ג.
באתי לגני השיי"ת פ"ב. ועוד. וראה לקו"ת
פרשתנו ד"ה אדם כי יקריב וביאורו).
54) מנחות קד, ב. הובא בפרש"י פרשתנו ב, א.

